EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 8. 2023
COM(2023) 498 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o technickej a ekonomickej uskutočniteľnosti zavedenia povinnej elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v celej Únii

Obsah

Úvod 2
Súvislosti 2
Súčasné pravidlá EÚ 3
Prieskum v oblasti elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka 4
Analýza výsledkov 5
Možnosť používania elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka 5
Používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v súčasnosti 5
Povolené elektronické prostriedky identifikácie 7
Spokojnosť so súčasnými pravidlami 7
Závery 8

Úvod

Cieľom tohto dokumentu je poskytnúť Európskemu parlamentu a Rade prehľad o súčasnej situácii v oblasti používania elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v EÚ a predložiť analýzy Komisie týkajúce sa možnosti zavedenia povinnej identifikácie v celej Únii.

Elektronické systémy na identifikáciu zvierat boli v Európskej únii zavedené prostredníctvom právnych predpisov, ktoré sú účinné už viac ako 20 rokov. Patria medzi ne povinné systémy elektronickej identifikácie oviec a kôz podľa nariadenia (ES) č. 21/2004[1], ako aj dobrovoľné systémy pre hovädzí dobytok zavedené nariadením (ES) č. 1760/2000[2] zmeneným nariadením (EÚ) č. 653/2014[3].

V článku 23a nariadenia (ES) č. 1760/2000 sa vyžaduje, aby Komisia do 18. júla 2023 predložila Európskemu parlamentu a Rade správu o technickej a ekonomickej uskutočniteľnosti zavedenia povinnej elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v celej Únii a aby boli k danej správe v prípade potreby pripojené príslušné legislatívne návrhy. Toto ustanovenie bolo zavedené nariadením (EÚ) č. 653/2014, v ktorom sa predpokladá, že používanie systémov elektronickej identifikácie („eID“) by mohlo potenciálne zefektívniť postupy vysledovateľnosti automatizáciou čítania údajov a ich zaznamenávania v registroch, ktoré vedú prevádzkovatelia chovajúci hovädzí dobytok. Ich používaním by sa okrem toho mohlo umožniť automatizované zadávanie údajov o premiestňovaní hovädzieho dobytka do počítačovej databázy, a tým by sa zvýšila rýchlosť, spoľahlivosť a presnosť systému vysledovateľnosti. Využívanie systémov elektronickej identifikácie by zároveň mohlo potenciálne zlepšiť riadenie niektorých priamych platieb pre poľnohospodárov.

Súvislosti

Elektronická identifikácia je vo všeobecnosti identifikácia prostredníctvom rádiovej frekvencie. Pri takejto elektronickej identifikácii sa operuje s dvoma prvkami: identifikátorom a čítačkou. Identifikátor obsahuje pasívny transpondér (mikročip bez vnútorného zdroja energie), ktorý vysiela zapamätané informácie (identifikačný kód) vtedy, keď ho čítačka (vysielač-prijímač) aktivuje na určitej frekvencii. Elektronická identifikácia môže prispieť k zlepšeniu existujúcich systémov identifikácie hovädzieho dobytka. Napríklad elektronické identifikátory umožňujú rýchlejšie a presnejšie čítanie než klasické ušné štítky. Elektronická identifikácia zároveň ponúka možnosť dynamického čítania a priameho zadávania údajov do databáz (čím sa odstraňujú potenciálne chyby spôsobené nepresným manuálnym zadávaním údajov do databázy). Možno tým predovšetkým uľahčiť postup zadávania údajov o premiestňovaní zvierat do databázy. Prínos elektronickej identifikácie k lepšej identifikácii a vysledovateľnosti zvierat by sa však nemal preceňovať vzhľadom na povahu ťažkostí pri uplatňovaní existujúcich systémov. Fungovanie akéhokoľvek systému identifikácie, či už s využitím elektronických identifikátorov, alebo klasických ušných štítkov, je podmienené kompletným označením všetkých zvierat a účinnou správou údajov.

Vzhľadom na technologický vývoj nových typov elektronických identifikátorov bolo nariadenie (ES) č. 1760/2000 zmenené nariadením (EÚ) č. 653/2014 s cieľom poskytnúť priestor pre budúce pravidlá EÚ umožňujúce používanie elektronických identifikátorov ako

---

[1] Nariadenie Rady (ES) č. 21/2004 zo 17. decembra 2003, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1782/2003 a smernice 92/102/EHS a 64/432/EHS (Ú. v. EÚ L 5, 9.1.2004, s. 8).

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 zo 17. júla 2000, ktorým sa zriaďuje systém identifikácie a registrácie hovädzieho dobytka, o označovaní hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 820/97 (Ú. v. ES L 204, 11.8.2000, s. 1).

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 653/2014 z 15. mája 2014, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1760/2000, pokiaľ ide o elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka a označovanie hovädzieho mäsa (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 33).

úradného prostriedku identifikácie. V odôvodnení 16 uvedeného nariadenia sa uvádza, že „zavedenie povinnej EID [hovädzieho dobytka] v celej Únii by mohlo mať z ekonomického hľadiska nepriaznivý vplyv na niektorých prevádzkovateľov“. Preto bolo vhodné, aby ju chovatelia mohli používať dobrovoľne. Členské štáty majú veľmi odlišné systémy chovu, poľnohospodárske postupy a odvetvové organizácie. Preto sa členským štátom poskytla možnosť zaviesť na svojom území elektronickú identifikáciu na povinnom základe.

Pri príprave nariadenia (EÚ) č. 653/2014 sa vychádzalo z viacerých správ. V roku 1998 Komisia začala rozsiahly výskumný projekt v oblasti elektronickej identifikácie hospodárskych zvierat s názvom projekt IDEA (*IDentification Electronic des Animaux*). Práce vykonalo Spoločné výskumné centrum Komisie (JRC). Záverečná správa bola predložená v apríli 2002 a v júli 2002 boli doplnené potrebné objasnenia. Tento projekt ukázal, že používanie elektronických identifikátorov môže v zásade priniesť podstatné zlepšenie systémov identifikácie zvierat, pokiaľ bude splnených niekoľko podmienok týkajúcich sa sprievodných opatrení.

V roku 2005 Komisia predložila správu Rade a Európskemu Parlamentu o možnosti zavedenia elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka[4]. Cieľom uvedenej správy bolo zhrnúť skúsenosti získané na základe projektu IDEA a vyvodiť závery týkajúce sa podmienok zavedenia elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v Európskej únii. Komisia v uvedenej správe dospela k záveru, že bola preukázaná dostatočná miera vývoja rádiofrekvenčnej identifikácie na to, aby sa mohla začať používať v praxi. Takisto sa v uvedenej správe došlo k záveru, že je veľmi žiaduce prejsť na elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka v Únii, pretože by to okrem iných výhod prinieslo zníženie administratívnej záťaže.

V roku 2009 Európska komisia zadala vypracovanie „štúdie o zavedení elektronickej identifikácie (EID) ako úradnej metódy identifikácie hovädzieho dobytka v Európskej únii“, ktorá obsahovala analýzu nákladov a prínosov elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka. V tejto štúdii sa dospelo k záveru, že „elektronická identifikácia je spojená s vyššími nákladmi na identifikátory a čítacie zariadenia v porovnaní s konvenčnou identifikáciou“ a že „priame náklady a prínosy nie sú vyvážené v celom výrobnom reťazci“. V štúdii sa dospelo k záveru, že uprednostňovanou možnosťou by bolo zavedenie dobrovoľnej elektronickej identifikácie v sektore hovädzieho dobytka na základe harmonizovaných noriem. Jednotlivé členské štáty by však mali mať možnosť rozhodnúť sa pre povinný (alebo predpísaný) režim na vnútroštátnej úrovni.

Súčasné pravidlá EÚ

Na identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytka sa do 21. apríla 2021 osobitne vzťahovalo nariadenie (ES) č. 1760/2000.

Od 21. apríla 2021 sú pravidlá identifikácie hovädzieho dobytka a podávania správ o ňom stanovené v nariadení (EÚ) 2016/429[5] (ďalej len „právna úprava v oblasti zdravia zvierat“) doplnenom delegovaným nariadením (EÚ) 2019/2035[6] a vykonávacím nariadením (EÚ)

4 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0009.

5 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 z 9. marca 2016 o prenosných chorobách zvierat a zmene a zrušení určitých aktov v oblasti zdravia zvierat („právna úprava v oblasti zdravia zvierat“) (Ú. v. EÚ L 84, 31.3.2016, s. 1).

6 Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2035 z 28. júna 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa zariadení, ktoré držia suchozemské zvieratá, a liahní a vysledovateľnosti určitých držaných suchozemských zvierat a násadových vajec (Ú. v. EÚ L 314, 5.12.2019, s. 115).

2021/520[7]. Podľa článku 112 písm. a) právnej úpravy v oblasti zdravia zvierat musí byť hovädzí dobytok individuálne identifikovaný fyzickou identifikačnou značkou. V článku 38 ods. 1 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2035 sa stanovuje, že prostriedkom identifikácie musí byť bežný ušný štítok na každej ušnici. V článku 41 ods. 1 uvedeného delegovaného nariadenia sa členským štátom poskytuje možnosť povoliť nahradenie jedného z bežných ušných štítkov elektronickým identifikátorom. Ak členský štát povolí takéto nahradenie, prevádzkovatelia môžu používať dobrovoľnú elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka.

V súlade s článkom 269 právnej úpravy v oblasti zdravia zvierat môžu členské štáty na vnútroštátnej úrovni prijať dodatočné alebo prísnejšie opatrenia, ako sú opatrenia stanovené v uvedenom nariadení, pokiaľ ide o požiadavky na vysledovateľnosť v prípade držaného hovädzieho dobytka. Členské štáty tak majú možnosť zaviesť povinné používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka. Táto možnosť zaviesť povinné používanie elektronickej identifikácie na vnútroštátnej úrovni bola stanovená aj v pravidlách vysledovateľnosti hovädzieho dobytka, ktoré platili pred začiatkom uplatňovania právnej úpravy v oblasti zdravia zvierat.

V rámci prípravy delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2035 boli predmetom zasadnutí expertnej skupiny v rokoch 2018 a 2019 intenzívne diskusie a úvahy o identifikácii a registrácii zvierat vrátane hovädzieho dobytka. O prístupe k elektronickej identifikácii vrátane ekonomických aspektov sa dôkladne diskutovalo a výsledok týchto diskusií sa premietol do konečného znenia delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2035. Považovalo sa za vhodné, aby ju chovatelia mohli aj naďalej používať dobrovoľne, pokiaľ nie je stanovené jej povinné požívanie na základe vnútroštátnych predpisov. V takomto dobrovoľnom režime si elektronickú identifikáciu zvolia chovatelia, ktorí z nej budú mať pravdepodobne ekonomický prospech alebo nájdu iné stimuly na používanie tejto metódy (napr. optimalizácia zberu údajov atď.), zatiaľ čo ostatní chovatelia budú môcť naďalej identifikovať svoje zvieratá pomocou dvoch bežných ušných štítkov.

Prieskum v oblasti elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka

V januári 2023 Komisia vyzvala členské štáty na účasť na krátkom prieskume obsahujúcom otázky týkajúce sa súčasného stavu v oblasti elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka. Do prieskumu sa zapojilo a odpovede poskytlo všetkých 27 členských štátov, ako aj Švajčiarsko a Nórsko. Odpovede budú zhrnuté v pokračovaní tejto správy.

Prieskum obsahoval tieto otázky (skupiny otázok), ku ktorým sa mali členské štáty vyjadriť:

1. Je elektronická identifikácia hovädzieho dobytka vo vašom členskom štáte povinná?
2. Je vo vašom členskom štáte povolená dobrovoľná elektronická identifikácia hovädzieho dobytka?
3. Koľko prevádzkovateľov (%) vo vašom členskom štáte používa dobrovoľnú elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka?
4. Ak je elektronická identifikácia hovädzieho dobytka vo vašom členskom štáte povinná alebo dobrovoľná, aké metódy sú povolené?
5. Považujete súčasné pravidlá elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka za uspokojivé?

[7] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/520 z 24. marca 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o vysledovateľnosť určitých držaných suchozemských zvierat (Ú. v. EÚ L 104, 25.3.2021, s. 39).

Analýza výsledkov

Možnosť používania elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka

V otázkach 1 a 2 boli členské štáty požiadané o informácie o súčasnej situácii, pokiaľ ide o možnosť prevádzkovateľov používať elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka. Otázky zneli takto: „Je elektronická identifikácia hovädzieho dobytka vo vašom členskom štáte povinná? Áno alebo nie.“ a „Je vo vašom členskom štáte povolená dobrovoľná elektronická identifikácia hovädzieho dobytka? Áno alebo nie.“

Na obrázku 1 sa uvádza, že iba traja respondenti (dva členské štáty a Švajčiarsko) neumožňujú nahradiť jeden z bežných ušných štítkov elektronickým identifikačným prostriedkom. V 21 krajinách (20 členských štátoch) je používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka dobrovoľné. V piatich členských štátoch je používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka povinné. Okrem toho dva členské štáty majú zavedenú povinnú elektronickú identifikáciu na časti svojho územia a ďalšie tri členské štáty uviedli, že prijali rozhodnutie alebo uvažujú o zavedení povinnej elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka na celom svojom území alebo na jeho časti.

Obrázok 1: Súčasná situácia v členských štátoch

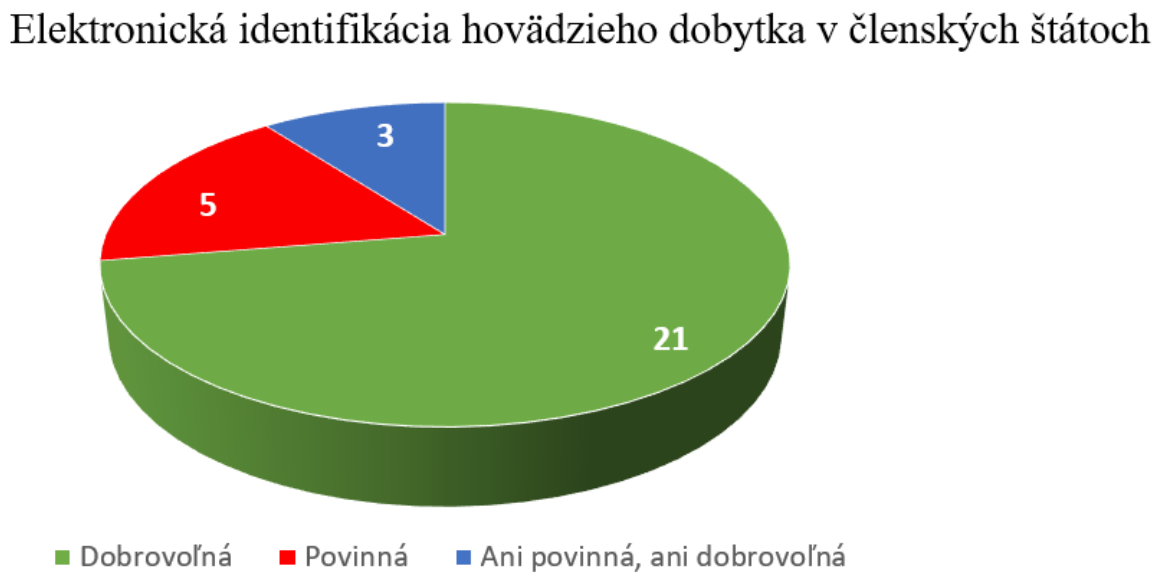

Používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v súčasnosti

Miera používania elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka sa v členských štátoch, v ktorých je zavedená na dobrovoľnom základe, pohybuje od 0 do 100 % populácie hovädzieho dobytka. V polovici týchto členských štátov používa elektronickú identifikáciu na identifikovanie zvierat menej ako 1 % prevádzkovateľov chovajúcich hovädzí dobytok. Dôvodom veľmi vysokého pokrytia v niektorých krajinách sú najmä odvetvové stimuly vyplývajúce buď z dotácií, alebo z požiadaviek na elektronicky identifikované zvieratá, ktoré kladú napríklad subjekty mäsového alebo mliekarenského priemyslu. Výsledky sú znázornené na obrázku 2.

Obrázok 2: Používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka v krajinách, v ktorých je to dobrovoľné

Koľko prevádzkovateľov (%) vo vašom členskom štáte používa dobrovoľnú elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka?

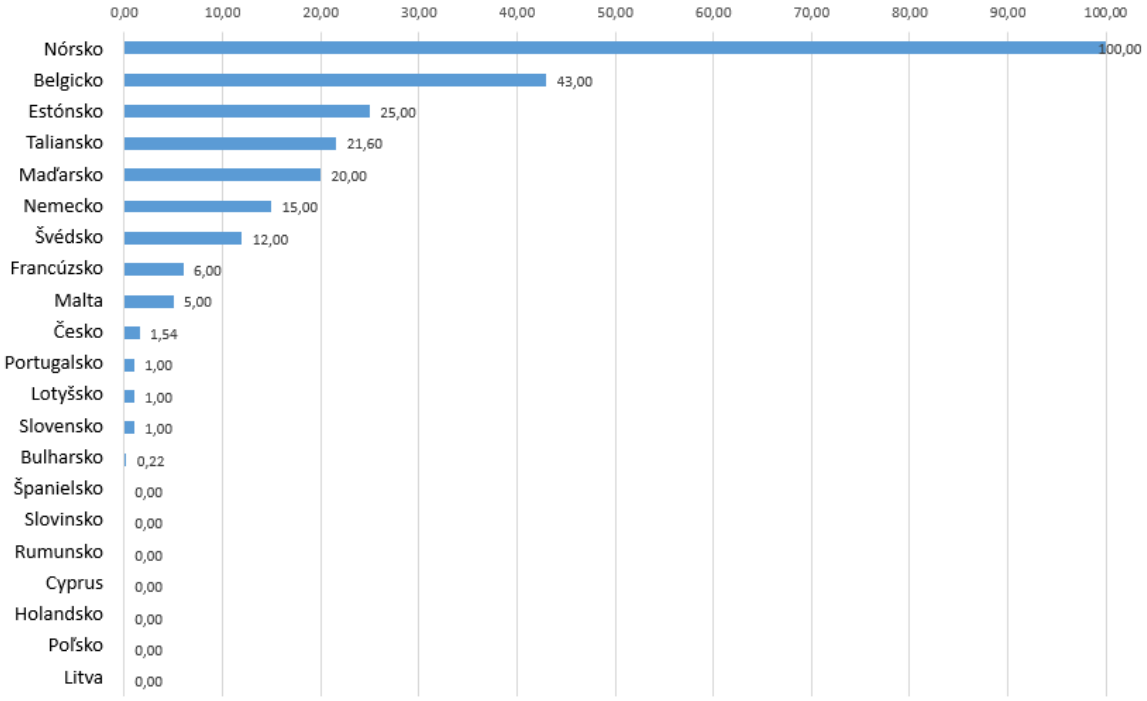

Povolené elektronické prostriedky identifikácie

V členských štátoch, ktoré umožňujú používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka, sú uprednostňovaným prostriedkom identifikácie elektronické ušné štítky. Táto metóda je príslušnými orgánmi povolená vo všetkých krajinách so zavedenou povinnou alebo dobrovoľnou elektronickou identifikáciou hovädzieho dobytka. Výsledky sú znázornené na obrázku 3.

Obrázok 3: Druhy povolených elektronických prostriedkov identifikácie

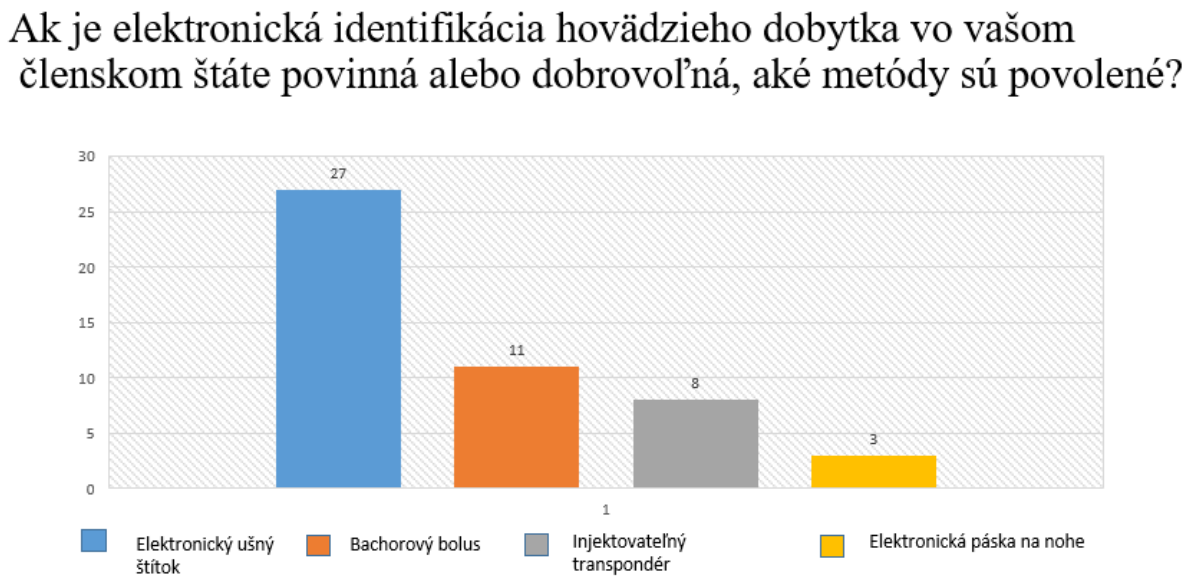

Spokojnosť so súčasnými pravidlami

Veľká väčšina členských štátov považuje súčasné pravidlá identifikácie hovädzieho dobytka za uspokojivé alebo veľmi uspokojivé a iba jeden členský štát ich považuje za neuspokojivé. Výsledky sú znázornené na obrázku 4.

Obrázok 4: Spokojnosť so súčasnými pravidlami

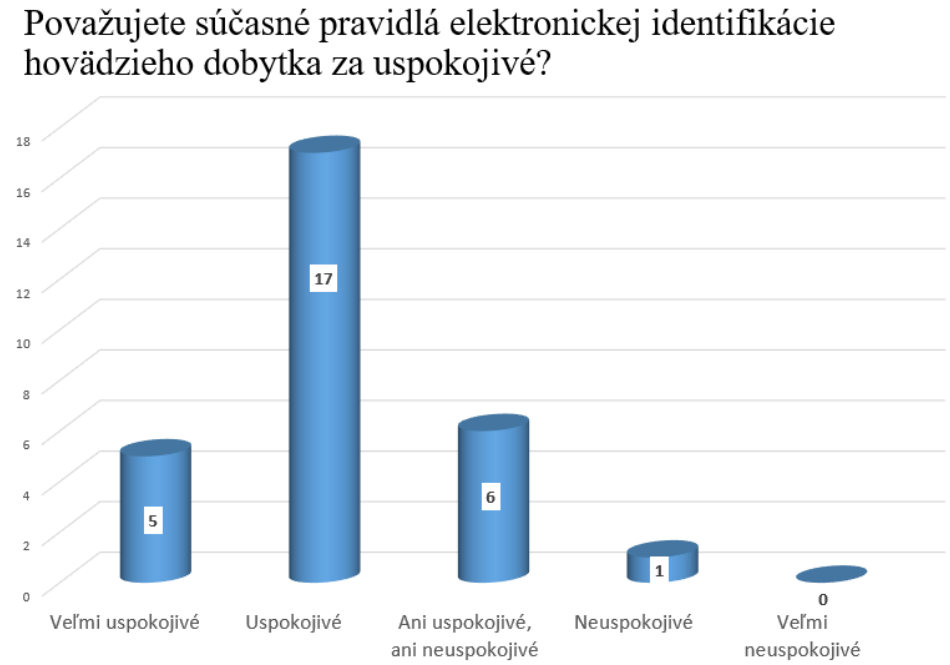

Závery

Z prieskumu v oblasti elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka vyplýva, že členské štáty naďalej považujú súčasné pravidlá za uspokojivé. Z prieskumu ďalej vyplýva, že povinnú elektronickú identifikáciu hovädzieho dobytka podľa súčasných pravidiel uplatňuje alebo bude uplatňovať 37 % členských štátov na celom svojom území alebo na jeho časti. Okrem toho v niektorých krajinách, kde je používanie elektronickej identifikácie dobrovoľné, sa tento systém používa pri celej populácii hovädzieho dobytka alebo jej značnej časti.

Podľa súčasných pravidiel identifikácie hovädzieho dobytka môže príslušný orgán každého členského štátu povoliť používanie elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka na dobrovoľnom základe alebo stanoviť vnútroštátne pravidlá o povinnom používaní elektronickej identifikácie hovädzieho dobytka na svojom území. Tieto pravidlá sa úspešne uplatňujú od roku 2014, pričom v roku 2019 boli s členskými štátmi opäť prerokované a dohodnuté pri vypracúvaní delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2035 v kontexte nového právneho rámca v oblasti zdravia zvierat. Považovalo sa za vhodné zachovať flexibilitu pre prevádzkovateľov a členské štáty. Tieto zrevidované pravidlá platia od 21. apríla 2021.

Podľa článku 282 právnej úpravy v oblasti zdravia zvierat Komisia vyhodnotí uvedené nariadenie spolu s delegovanými aktmi uvedenými v jeho článku 264 a predloží výsledky hodnotenia v správe Európskemu parlamentu a Rade najneskôr do 22. apríla 2026. V rámci tohto hodnotenia sa môžu opäť posúdiť skúsenosti s vykonávaním pravidiel identifikácie a registrácie hovädzieho dobytka, pričom posúdenie sa bude týkať dlhšieho obdobia vykonávania pravidiel.

Vzhľadom na závery uvedeného prieskumu, výsledky diskusií v expertných skupinách a s členskými štátmi počas vývoja súčasných pravidiel a plánované hodnotenie týchto pravidiel Komisia v tejto fáze nepredloží žiadne legislatívne návrhy.